

הלוות פסח סימן תמו

ביאורים ומוספיים

העליה), ועד, שיש סוברים שהמץ הוא דבר שיש לו מהירין, ואף על גב שליחכה כל הבלתי באיסור איןנו נחשב דבר שיש לו מהירין (וכמי שכתב השו"ע [ו"ד סי' קב ס"ג]), וכן גם כן חמץ אינו נחשב דבר שיש לו מהירין [וכמובן ביבחים כאן], מ"מ בהצראף שתי הרעות יותר יש להחמיר.

[משנ"ב ס"ק ט]
דיברלה בקשׁתְּם⁽³²⁾.

(32) אולם 'בכדי נתילה' שסביר החיטה, כתוב הרמ"א ליקמן (סי' חטז סי' א') שעריך להשיר מן המצה, אכן, כתוב החוז"א (או"ח סי' קיט סי' ז) שהיינו רואים כאשר 'ביבדי נתילה' אין שיש מוגדר החיטה, שכן אם יש בו שניים, בטל טעם החיטה ביבדי נתילה, ולפיכך כתוב החוז"א שמה שכחוב המשנ"ב כאן שע"ד בהסתור החיטה, היוו כשביבדי נתילה יש שישים בוגר החיטה, ולפיכך אין צורך להסביר מהמצה.

וכתיב המשנ"ב שם (ס"ק ט), שאף על פי שדעת הרמ"א שם שמצוות שנאפקה בפסח ונמצאה בה חיטה בקעה, הרי היא אסורה בלבד, שעל ידי הלשוח העיסה מתחממות מעת, ועל ידי כך הדיחקה שבעית הלישה גורמת לנזילים שבתוכה להוליך את מה שנפלט מהחיטה לכל המצוה [כמובן במשנ"ב שם (ס"ק מ)], הרי מוכחה שטעם החיטה מתפשט בכל המצוה, ואם כן שנאפקה בערב פסח לא היה לנו לאסור כדי נתילה, שכן טעם החיטה בטל בה [שמצוות דאי יש שישים בוגר החיטה, אלא שבפסח עומו היא אסורה שחמצ בפסח אסור ממשות], מ"מ פעמים שאין תפליטה מתפשטת אלא בכדי נתילה, ולפיכך שנאפקה בערב פסח צריך להסיר כדי נתילה [אם אין בכדי נתילה שניים, ובניל בשם החוז"א].

[משנ"ב ס"ק ט]

אבל הקא אינן אלא טעם בעלה מא...⁽³³⁾.

(33) והחוז"א כתוב (או"ח סי' קיט סי' ח-ו), שלדען הסוברים שהוורניור, גם טעם בעלמא חזר וניעור.

[משנ"ב ס"ק ט]

דיברלו הפווקים בירושה-זעה סיקן צד דיבר עב בז'ה לעולם הוא בכלי ראשון⁽³⁴⁾.

(34) כן כתוב הש"ך שם (ס"ק ל) בשם המהרישל (או"ש סי' נא אותו ב וט של שלמה חולין פ"ז סי' מד ופ"ח סי' עא), והוא שלא כרעת הרמ"א שם (ס"ז) ודרבי משה שם סי' קה אותן דתוורת חטאota בכל דין י"ז הסובר שאף ברב עב הנמצאו בבכלי שני דין בכלי שני.

ונראה ט"ז שם (ס"ק יד) שסובר שرك כאשר יש יודהקה דסכינא' יש להחמיר בדעת המהרישל, אבל במקרים שאין דוחקה דסכינא' יש להקל בדעת הרמ"א, וראה פמ"ג (משב"ז שם) שرك במקומות שיש הפסד מרווחה היקל הת"ז כשיין דוחקה דסכינא'.

[שעה"צ ס"ק ז]

דאן לאסיד מפניהם ורק קרי קלייפה⁽³⁵⁾.

(35) ובטעם הרובר כתוב המקור חיים שם (חדושים ס"ק ז) שקיים אין שיתהה גבר, ולפיכך משדרח חס מונה על דבר קר אין יכולו בולע מהההההן אלא רק כדי קליפה, וכך כאן רק כדי קליפה מהבשר בולע מהקשרה [וראה ש"ך [ו"ד סי' קה סי' ק] שכחוב בשם המהרישל שבכלי לא אומרים 'תנתנה גבר', אולם הרמ"א שם סי' ג' כתוב שאף בבכלי אומרים 'תנתנה גבר', וכך הש"ך שם שכחון דהיא דעת הרבה הראשונים].

[משנ"ב ס"ק ט]
לא החקירו בו חקמים לאסיד במשהו, וכן בחקירה דנון טעם לבגום⁽³⁶⁾.

(25) אכן, לענין הגעלת כלים בערב פטח לאחר שעה ששית, כתוב בשעה"צ לפחות לפחות (סי' תנב ס"ק יג) שלבתהילה טוב לחוש לדעת הפוטקים שאף בערב פטח אחר שעה ששית 'משהו' ונונן טעם לבגום אסיד.

וכמו כן, כתוב ליקמן (סי' תנב ס"ק ג) בשם הבגדי ישע (שם ס"א) להליץ על המנהג שכן אופנים מצוות מצוה בערב פטח אחר החוץ, שכן קשה להזכיר שלא היו מעט חיותים מצומחות בין הדוחטים, ויש לחוש לדעת הפוטקים שאף בערב פטח אחר שעה ששית חמץ אסור במשהו.

[משנ"ב שם]

יש שמחבירין לאסרו במשהו⁽³⁷⁾.

(26) אבל להשוותו עד אחר הפטח, כתוב להלן (ס"ק קח) שאף לשיטה זו מותר.

[משנ"ב שם]

ולדעך הרבה פוסקים אין בו רק אסור בנטגן⁽³⁸⁾.

(27) וכדומה זו סתם לעיל (סי' תנב ס"ק ב ו סי' תנמ ס"ק ג).

[משנ"ב שם]

אסיד באנכילה עליך פערובות מעהו פנו בפסחה⁽³⁹⁾.

(28) אכן מאמין לענין מכאל שהתבשל קודם פטח בכל חמץ שאין דווד אם הוא בין יומו, כתוב הרמ"א להלן (ס"ה) שבפטח עצמו מחמרים יותר מבשר איסורים, וחוששים שהוא טוב בשעת הבישול היה הכליל בין יומו, ואסיד לאוכל, ומימין ביום טוב אהרון אין חוששים לבן, ומותר לאוכל, וביאר שם המשנ"ב (ס"ק שא) שכין שיום טוב אהרון אינו אלא מרדבקן, רנים סתם כלiani בין יומו כבשאר איסורים.

[משנ"ב ס"ק ט]

אף צדיק לאכלו קלים הפטח, בפטח חזר וגעוד⁽⁴⁰⁾.

(29) ולhalbן (ס"ק ל) כתוב שלדעת כמה אזהרנים בתערובת יבש ביש לא אונרדים שחזר וניעור בפטח, ומותר לאוכללה בפטח, אך אסור לבשל אותן יחד בפטח, שאם מבשלם חזר החמן גנות טעם בהירות.

[משנ"ב ס"ק יג]

מלל מקומ בערבית-פטח פונדי אין להחמיר ואפלו בפטוח מפשיס⁽⁴¹⁾.

(30) ואם לא אכלו קודם פטח, הסתפק בביה"ל להלן (ס"ר ד"ה) אם הוא חזר וניעור לדעת הטוביים שחמן שהערוב קודם פטח חזר וניעור בפטח, וכמושנ"ב להלן (ס"ק לט) ובשעה"צ (ס"ק קב) סתם להקל שאינו חזר וניעור.

[ביה"ל ד"ה חמץ]

דפקן לא מקורי דבר שיש לו מתרין⁽⁴²⁾.

(31) אולם פעמים שמערפים להלכה את דעת הטוביים שחמן הוא דבר שיש לו מתרין, וכי שבtab במשנ"ב להלן (ס"ק צט) שבכל חמץ שהערוב בכל פטח איתר בעל, ואפלו אם התערוב בערב פטח נכון להחמיר שלא להשתמש בו בפטח, ובטעם הדבר כתוב המני"א (ס"ק מ) הויאל ווש סוברים שככל מהתבש שבלוע באיסור הוא דבר שיש לו מהירין שכן אפשר להוציא את האיסור על ידי

הלוות פסח סימן תמו

ביאורים ומוספיים

בצונן, יש שסוברים שאיתו בולע בצונן אפילו אם הוא צלי. ורעת החושיע שם (ס"ז) שאינו בולע בצונן אפילו אם הוא צלי, ורעת חרמיה שם שאם הוא צלי ואו אף או מboseלן הרי הוא בולע בצונן, ושיש להנוגן בכך משום שאין הפסד מרובה, והשיך (שם) כתוב, שאף אם יש הפסד מרובה ציע אם אפשר להקל.

[שעה ע' ס"ק כא]

על-ככל-פניהם עד שיטרוף⁴³).

(43) החוזיא או"ח סי' קיט ס"ק ז) התקשה בכוננות דבריו השעה ע' א' שהרי מדבר כאן בחומר שכבר הימתה מרובבת קודם שהונחה במים.

[שעה ע' שם]

לא מסתגרא דעל-ידי פגיעה רגע לפחות חפה בקיום בפנים צוננים שיקחנו המיטפּ⁴⁴).

(44) והחוזיא כתוב (שם), שמיון שהחיתה היהיטה רכה קדם שהבנינו אותה במים, דרך המים לפזר את טעמה בהם, וכיוון שלא ניתן לקבוע שיורר לפך הזמן בו לוקח לטעם להתרטש, עלינו לדון שהטעם נכנס למיים מיד.

[שעה ע' שם]

פרק פ' ש"מ מהרגלת אגלו רגע בפחמן בולע פה משחו של חפה שטקה⁴⁵).

(45) מלשונו ממשם שמיד ברגע האיסור בהיון הרי הם פולטים ובולעים, ושלא כדברי החמודי דניאל המבו באפרוחו מיר, אין כי ס"ק ח' (ח) שכח שם הפרידו את האיסור מהחומר מיר, אין ההיתר נאסר, שכן איןם פולטים ובולעים רק לאחר זמן מה של מגע בינםם. [ראה פתוח תשובה שם (ס"ק טה) שהביא רעות שנות בנדון זה, ותש סוברים שכשתתינה נפלת לנטר קיריה רחותות הדיא פולטה ובלעתה מיד, אבל בשני גושים חמימים גועים זה בוה, אין פולטים ובולעים מיד].

[שעה ע' ס"ק כב]

ען שט⁴⁶.

(46) שם כתוב, שהוא שימוש מהרמ"א בגין שצונן מותר היותו במקום הפסד מרובה, ומה שמשמע מרבroidו שם שפהגו להחמיר הינו שלא במקומות הפסד מרובה.

[משנה ב' ס"ק טט]

ומתר לתפם המצוות בפסח בין רלייא אלא טעמא בעלמאות⁴⁷). והחוזיא כתוב (או"ח סי' קיט ס"ק ז ר' ריה וכותב) שמוטר לחמונן רק במות שדן יבשות, אבל לבשלן אסור, לפי שכדי קליפה מוחמזה שהונחה על גב החלה יש בה טעם חלה, והיא אסור בשם שאור אסורים אסורים בותן טעם, ואם יבשלו אותה תנתן אותה קליפה משחו מטעה לשאר המצה, וכך לשאר המצות שישתבשו עמה. וראה שם שהסתפק מה דין בשביש מצה אהת מאותן המצות בפני עצמה, ואחר כך חורה ונתערבה באחרות, האם כולן אסורים]. וראה הערכה הבאה:

[שעה ע' ס"ק כד]

אזייל לשיטתו שחולק על מהן-אבקתם⁴⁸.

(48) והחוזיא כתוב (או"ח סי' קיט ס"ק ז ד"ה במ"ב ס"ק ג' שאיפלו לדעת המניא הרי זה אסור לדעת החסרים חזור ונישור, שכן מה שכח המג'א שאף לדעת החסרים חזור ונישור מ"מ טעמא בעלמא אין חזור ונישור, אין זה אלא באיסור משחו, אבל המצות המשך במילואים עמוד 10

[משנה ב' ס"ק כה]

אף דגנטין לעקר הולכת ביונה-דעה סיון סח וכלי שני אין מפליט ומבליע⁴⁹, מכל מקום לענין פסח יש לחוש לנטעת הפתחים שט⁵⁰).

(36) כן פסקו השיער שם (ס"ג) והרמי'א שם (ס"ג) אכן ראה שני אסורים כדי קליפה [ולבדותם אף על פי שאין כלל מ"מ הרי הוא מפליט ומבליע כדי קליפה], וכותב שם שלביחילה ראיוי לחוש לדעתם.

(37) ובידעת השיער בנדון זה, הסתפק הבהיל לסתן (ס"ג תס"ב ד"ה אם מלגו).

[משנה ב' ס"ק טט]

וטווב להחמיר וכחלה⁵¹,

(38) וכותב החוזיא או"ח סי' קיט ס"ק יא) שאין הדברים אמורים אלא בפסח עצמה, אבל בערב פסח אין צורך להחמיר.

[משנה ב' טט]

ויש קפסיד מרפה ומণית שקחת יוסטוב, יש לנקנ' לתקלה⁵². (39) ואם יש ספק אם החיטה היהיטה בתורגולה בשעה שוחימו אוינה או שנפלת להובח רק לאחר מכן, כתוב לסתן (ס"ג תס"ב ד"ה אסורה) החיטה לא התבקעה אלא רק התרכבה, הסופר להתר בכל' שני לא הפסיד [ואיפלו שלא במקומות הפסד ומניית שמחות יום טוב].

[שעה ע' ס"ק כ]

ההא סולב לעקר מדין דבפקח דהוא בטפחו לש להחמיר בו בכל' שני⁵³). (40) וביאור דברין, שהפרי חדש (כאן ובסי' תס"ב ד"ה אסורה) סובר שהחמיר בחמוץ לאוטרו בכל' שני יותר מאשר איסורים, אין מושום שבחמי' החמור לחוש לדעת הפוסקים שכלי שי אסור אף בשאר איסורים, וכוכ שכתוב המשניב לעיל (ס"ק כה), אלא מושום שאף לדעת המכילים בכל' שני מי בשאר איסורים, מ"מ בחמוץ יש להחמיר מעיקר הדין, שכן הדעת שמקלים בשאר איסורים הוא משום של כל' שני איינו יכול להפליט מהאיסור ולהבליע בධיתר שיורר שיתן טעם בהיתר, אבל ממשו מהאיסור, יש בכוחו להבליע בהיתר, והויל וחמץ אסור ממשו, יש לאוטרו בו אף בכל' שני. וכן כתוב המקור חיים (ביאורים ס"ק ז) בדעת הדין].

[שעה ע' שם]

צ'ן לפקן ביטן הסוד פ"ט⁵⁴.

(41) שם כתוב השיער שוחיטה שלא התבקעה אינה אסורה ממשו, והרמי'א שם חולק וסובר שאיפלו לא התבקעה אסורה ממשו, וכונת השעה ע' כאן, שאף שהפרי חדש סובר שבספק יש להחמיר מעיקר הדין, מ"מ באoten שלא התבקעה החיטה, אפשר להקל בדעת האיר (ס"ק יז) הסובר שאף בפסח אפשר להקל בכל' שני במקומות הפסד מרובה ושמחה יום טוב.

[משנה ב' ס"ק כ]

על-ידי הרים שנקנ' בחוץ הפיליאו).

(42) ומובואר בדברי המניא, שכשווים בкусים בשור הרי הוא אטור אך על פי שהבשר חי וצונן. אכן, כתוב חמנג'א לסתן (ס"ג תס"ה ס"ק ד') שאון זה אלא חומרא בחמוץ. ולענין שאר איסורים הביא השיך י"ז (ו"י סי' צא ס"ק כא) שלש דעות בראשונים בדורן זה, שיש סוברים שכשווים בкусים בשור הרי הוא בולע אך כשהבשר חי וצונן, ויש סוברים שרק אם הוא צלי [או אף או מboseלן הרי הוא בולע

